

Nr 954

Av herr **Holmberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 165, angående godkännande av avtal mellan vattenfallsstyrelsen och Bolidens gruvaktiebolag om utbyggnad av Grytfors kraftstation m. m.*

Sedan länge sker en betydande del av Boliden-bolagets verksamhet i ett visst samarbete med staten. En del av de malmförekomster som exploateras av bolaget är sålunda statsegendom, och riksdagen har anvisat stora belopp till anläggningar som bolaget behöver för sin gruvdrift.

Det är troligt att ett samarbete mellan bolaget och staten för närvarande är en lämplig metod för att befrämja den ekonomiska utvecklingen i Västerbotten. Men detta förutsätter enligt vår mening att formerna för samarbetet ändras så, att statsmakterna får betryggande garantier för att länets och samhällets behov i övrigt inte åsidosättes för att tillgodose enbart bolagsintressen.

Den kommunistiska riksdagsgruppen har i flera motioner föreslagit åtgärder med avsikt att åstadkomma full sysselsättning och ekonomisk förkovran i Västerbotten. Det har gällt formerna för samkörning mellan staten och Boliden-bolaget i fråga om gruvdriften, malmprospektering under sådana former att staten tillförsäkras förhandsrätt till alla nyupptäckta fyndigheter samt en utbyggnad av förädlingsindustrin inom länet. Från dessa utgångspunkter kritiserade vi också den fusion mellan Boliden och Reymersholms-företagen som ledde till att industrier, som kunde baseras på västerbottniska råvaror, i stället förlades till södra Sverige. Det sistnämnda är bara ett av många exempel på att även privata företag, som redan är etablerade i ekonomiskt underutvecklade områden, ibland avsiktligt motverkar den statliga lokaliseringspolitiken om inte samhället förebygger sådana åtgärder.

Den anordning som regeringen nu föreslår i fråga om kraftverksanläggningar i Skellefteälven innebär en ytterligare relativ förstärkning av Boliden-bolagets makt i förhållande till samhällsinflytandet. Staten äger marken vid de aktuella fallhöjderna i älven, och dessutom är Skellefteå stad sedan länge engagerad i energiförsörjningen inom Västerbotten. Projekteringen av det nya kraftverket har också skett med ursprunglig avsikt att tillföra samhället ny värdefull egendom. Men i stället för att fullfölja den riktiga tanken, att staten måste tillförsäkra sig avgörande inflytande över energiförsörjning, malmförekomster och andra naturtillgångar som är grundläggande för en demokratisk näringspolitik, föreslår regeringen att

statsmakterna skall avhända sig hälften av äganderätten till de vattenfall som kraftverket i Grytforsen skall betjänas av.

Vi är bestämda motståndare till en sådan politik. En stor majoritet i Skellefteå stadsfullmäktige har också vänt sig mot exploateringen av vattenfallen i Skellefteälven på det sätt som nu föreslås. I fullmäktiges motivering framhålles det anmärkningsvärda i att samhället avhändes viktiga naturtillgångar samt att statsmakterna valt en partner med helt andra intressen än de samhällseliga motiv som föranlett Skellefteå stad att göra en pionjärgärning för energiförsörjningen i länet.

Liknande synpunkter har framhållits av representantskapet i Skellefteå fackliga centralorganisation samt Svenska byggnadsarbetareförbundets avdelning i Skellefteå. Båda dessa fackliga sammanslutningar fäster stor vikt vid att äganderätten till vattenfallen och kraftverksföretagen skall ordnas så, att arbetarnas sysselsättning och andra ekonomiska intressen tryggas på bästa möjliga sätt. Men i dessa fackföreningar har också framhållits att man betraktar den nu föreslagna anordningen som ett avsteg från arbetarrörelsens allmänna inställning till den statliga företagsenheten.

Med hänvisning till vad sålunda anförts föreslår undertecknade,

att riksdagen måtte besluta

att avslå förslaget till avtal mellan vattenfallsstyrelsen och Bolidens gruvaktiebolag om utbyggnad av Grytfors kraftstation; samt

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om nytt förslag snarast med innebörd att staten antingen själv bygger kraftverket i fråga eller gör detta i samverkan med Skellefteå stad.

Stockholm den 23 november 1965

Helmer Holmberg Gustav Lorentzon Henning Nilsson